

[Anne Grete Holmsgård]

den enkelte kan sidde hjemme foran TVet eller foran anden teknik og taste sine ordrer på indkøbslisten hjem med meget mere. Jeg betragter det naturligvis som et fremskridt, at industriministeren nu langt om længe er nået frem til, at indførelse af Dankort forudsætter lovgivning. Som jeg forstod ministerens redegørelse, vil en sådan lovgivning også skulle omfatte andre købe- og kredittkort. Til trods for dette fremskridt er hovedholdningen i redegørelsen alligevel en laden-stå-til-holdning og en afventen af, at bankerne og pengeinstitutterne udformer deres færdige planer. Regeringen har således valgt endnu en gang at halte bagud for udviklingen, og det er naturligvis ikke noget, der bare kan rettes op med en redegørelse, fordi der fra regeringens side burde være taget initiativer for lang tid siden.

Det er både uacceptabelt, hvis der overhovedet skal være tale om et minimum af offentlig kontrol, og farligt, for man skal være meget snæversynet for ikke at kunne se de meget alvorlige samfundsmæssige konsekvenser, Dankort og den øvrige ny teknik åbner op for. For det første tyder alt på, at indførelsen af Dankort vil medføre arbejdsløshed inden for såvel bankområdet som butiksområdet. Det er jo egentlig banalt, for bankernes og pengeinstitutternes interesse i at gennemføre systemet ligger jo netop i rationaliseringsgevinsten. Den danske Bankforening er selv kommet med oplysninger om, at indførelse af Dankort i løbet af få år vil kunne spare 4.000 arbejdspladser, og de underdriver næppe. En undersøgelse fra Sverige, hvor man allerede er længere fremme med den nye teknik end herhjemme, bl.a. i form af bankautomater, viser ligeledes, at der vil blive tale om stærkt øget teknologisk arbejdsløshed inden for området, og såvel Sammenlutningen af danske Bankfunktionærer og HK påviser da også disse problemer og giver udtryk for deres frygt for, hvad fremtiden vil bringe. De mennesker, der økonomisk skal betale for den stigende arbejdsløshed, er dels de ansatte i bankerne, de ansatte i de små forretninger, de små forretningsdrivende, der knækker halsen på den nye teknologi, og endelig skatteyderne, der skal betale understøttelsen til de arbejdsløse. De, der vinder, er bankerne, der stryger rationaliseringsgevinsten.

Jeg synes ærlig talt, det er under lavmålet, når industriministeren i redegørelsen blot sagde, at der må forhandles mellem organisationerne. For det første har de ansatte stort set ingen indflydelse haft hidtil, og for det andet må det vel være regeringens opgave at foranstalte en teknologivurdering på et område, der er så væsentligt for samfundet som dette, og jeg tænker ikke kun på Dankortet, men også på den øvrige teknologi. Hvad skulle vi ellers med den teknologibetænkning, der kom for et års tid siden, hvis man ikke netop skulle bruge den og dens støttemuligheder til at foretage en teknologisk vurdering af arbejdsløsheden inden for dette område?

For det andet synes jeg nærmest, det er hovskisnovski, når ministeren slet ikke berører de sociale konsekvenser, indførelsen af Dankort kan få og formentlig vil få. Hvad vil der ske med alle de mennesker, der ikke kan få udstedt et kort, fordi bankerne ikke finder dem kreditværdige? For det er jo uhyre principielt og slet ikke i overensstemmelse med realiteterne, når ministeren sagde, at i princippet vil alle forbrugere og handlende kunne tilslutte sig. Hvor stor en gruppe mennesker det vil dreje sig om, er naturligvis vanskeligt at sige, men jeg tror ikke, jeg overvurderer, hvis jeg giver et slag på tasken og siger, at det måske vil dreje sig om 10 pct. af befolkningen, der ikke kan få udstedt et kort. Denne gruppe mennesker vil være stemplet alene i kraft af, at de ikke kan fremvise et kort. Det kender vi fra såvel USA som fra England, hvor kortsystemerne er langt mere udbredt i dag, end de er herhjemme. På denne måde får bankerne magt til at gennemføre en ny og uhyggelig social lagdeling, og endelig er det jo også grotesk, at den gruppe, der ikke kan få udstedt et kort, skal være med til at betale kortene gennem forøgede forbrugerpriser; for omkostningerne i forretningerne med udstyr og transmission vil jo lynhurtigt blive smurt af på priserne.

For det tredje vil der, medmindre der gribes kraftigt ind allerede nu, blive tale om en kraftig forøgelse af bankernes magt og en forøget centralisering. De store banker vil sidde med magten til at forøge priserne og til at give rabatorninger til f.eks. de store forretninger. De, der kommer til at betale, er de små forretninger og nærbutikkerne, og formentlig vil mange af dem knække halsen på